

К 792/Д 87

1200000868766

ДЪРЖАВЕН
НАРОДЕН ТЕАТЪР
РУСЕ

А. С. ГРИБОЕДОВ

ОТ УМА СИ ТЕГЛИ

Комедия в 4 действия, в стихове

Превел: Д. Подвързачов

СЕЗОН 1952—1953 год.

ВТОРА ПОСТАНОВКА

447770

ПАВЕЛ АФАНАСИЕВ ФАМУСОВ, управляващ държавно учреждение	засл. артист Щ. Попов, лауреат на Димитровска награда. Л. Попов
СОФИЯ ПАВЛОВНА, негова дъщеря	Ева Ганева Ц. Беева
ЛИЗА, прислужница	Л. Стойка Д. Панова
АЛЕКСЕЙ СТЕПАНОВИЧ МОЛЧАЛИН, секретар на Фамусова, живее в неговия дом	П. Костов Ив. Кондов
АЛЕКСАНДЪР АНДРЕЕВИЧ ЧАЦКИ	Сп. Джонев, лауреат на Димитровска награда С. Ганев
ПОЛКОВНИК СКАЛОЗУБ, СЕРГЕЙ СЕРГЕЕВИЧ	Ат. Балбузанов
НАТАЛИЯ ДМИТРИЕВНА, млада дама	Ц. Попова Хр. Антова
ПЛАТОН МИХАЙЛОВИЧ, нейн мъж	М. Николов
КНЯЗ ТУГОУХОВСКИ	Ив. Русев
КНЯГИНЯТА, негова жена	С. Русева
ТЕХНИТЕ ШЕСТ ДЪЩЕРИ	А. Бояджиева, Ц. Василиева, (М. Георгиева), Л. Стойка (Д. Панова), К. Зехирева, М. Боева, М. Киселова.
ГРАФИНЯ—баба	К. Македонска
ГРАФИНЯ—внучка	М. Стоянова М. Донсва
АНТОН АНТОНОВИЧ ЗАГОРЕЦКИ	К. Луигов
СТАРАТА ХЛЕСТОВА, балдъза на Фамусов	засл. артистка Ем. Попова
Г-н Н.	Ст. Стойчев
Г-н Д.	Т. Панков
РЕПЕТИЛОВ	В. Антов
ПЕТРУШКА	Д. Йорданов

Множество различни гости и техните лакеи при разотиването, лакеи и слуги на Фамусов.

Действието става в Москва, в дома на Фамусов.

Режисьор: нар. артист ТАЧО ТАНЕВ — лауреат на Димитровска награда

Художник: АСЕН МИТЕВ

Художник-изпълнител: Ц. Димитров; зав. постановъчната част: П. Панайотов; инспектор: Сп. Русчев; театър-майстор: Д. Найденов; осветлител: Сп. Пишев; изпълнители на костюмите: Ив. Борчаков и Йорд. Кисева; рък. дърводелско ателие: Д. Вентура; перуки: Г. Съянов; суфлор: Ст. Маринов; фризури: Здр. и Ст. Станоеви; тапицер: Ив. Хвърлев.

Антракти: след II действие — 5 м. и след III действие — 10 минути.

120000868766

ОТ УМА СИ ТЕГЛИ

Нар. артист

ТАЧО ТАНЕВ

лауреат на Димитровска награда

Комедията „От ума си тегли“ е написана в 1824 г. от известния руски писател Грибоедов. В нея е отразен животът на дворянството в Москва след възстановяването ѝ от пожара, причинен от нахлуването на Наполеона в 1812 г. Битът на московското дворянство е даден верно и подробно, защото сам авторът произлиза от неговите среди. Грибоедов е роден в Москва в 1795 год. в семейството на гвардейски офицер. Детските си години прекарал в обсановката на старинния дворянски бит, картини от които увековечил по-късно в комедията „От ума си тегли“. На 11 годишна възраст бил студент в Московския университет, а до 15 годишна възраст завършил словесния и юридическия отдел на философския факултет. Готвейки се за докторат, той се записал в естествено-математическия факултет, но следването му било прекъснато от нахлуването на Наполеона и той постъпил на военна служба. На 21 година напуска военната служба и постъпва на работа в Министерството на външните работи. Занимавал се е много с литература, музика, философия, история, политически и финансови науки. Зная няколко европейски, ориенталски и древни езици. Пушкин, който е ценил много Грибоедова, намъра, че в това време той бил един от най-умните хора в Русия. Тази голяма култура на дворянина Грибоедов, му

помага да разбере, че средата, в която е израствал, е изостанало, експлоататорско общество, което дължи своя празен и охолан живот на позорния крепостен строй и на крайно реакционната царска власт.

Нахлуването на Наполеона в Русия и движението на руските войски по петите му през цяла Европа помага на много офицери-дворяни да видят по-добре действителността в своята родина и да я подложат на смела критика. Като основна пречка за развитието на своята страна те смятали царизма. У тях назрива идеята за свалянето на царизма, на крепостния строй и отваряне нов път за развитието на Русия. Така се създава сред дворяните-офицери декабристкото движение. То се нарича декабристко, защото на 14 декември (лат. — decabr) 1825 год. участващите в тези свободолюбиви организации вдигат бунт срещу възцаряващия се Николай I. Към това движение принадлежал и Грибоедов. По това време Грибоедов е бил дипломатически чиновник в Тегеран — Персия, но за неговото довеждане бил изпратен специален полицай. По време на процеса другарите на Грибоедов, осъдени по-късно на смърт или заточение, отказвали решително неговото участие в това движение. От една година вече в тяхните среди се разпространявала ръкописно неговата прекрасна комедия „От ума си тегли“. В него те виждали борец чрез литературата за своите идеи и решили да го спасят от безогледния царски съд, за да може и след тяхното осъждане да продължи разпространяването на идеите им чрез своите творби. Грибоедов бил освободен и наново заминал на служба в Персия, където загинал след три години — 1823 г. при един погром над руското консулство от фанатични мохамедани.

Неговото смело критично отношение към дворянството — опора на крепостния строй и царизма в Русия, намира израз в комедията му „От ума си тегли“. В нея е отразена епохата, която настъпва след 1812 година. Стълкновенията на „сегашния век“ с „миналия век“, на Чацки с Фамусов, това е борбата на два политически лагера — на феодалната реакция и защитниците на старината в лицето на Фамусов, Скалозуб и други и лагера на прогресивната дворянска младеж, дадена в образа Чацки. С разобличителните си думи Чацки заставя сам срещу вековно-крепеното, тъпо и реакционно московско дворянство. Със своята ограниченост, алчност и егонизъм това общество е пречка за всякакъв прогрес. За него просвещението и книгите са извор на всички беди в живота. То живее в суеверие и невежество, които са естествен спътник на празния му живот. Според полковник Скалозуб, младежта трябва да се учи само на „раз-два“ и тогава свободомислещи хора няма да има. Стремейт към чинове и богатство, нископоклонничеството и подмазването на хората от тези среди, освен от Фамусов, са дадени и

образа на Мочалин, който е готов на всякакво унижение, сам се е обезличил напълно, за да получава чинове и ордени за службата си.

Не по-далеч от своята среда по мироглед отива София, младата красива дъщеря на Фамусов. В духа на тогавашния московски вкус, тя харесва за съпруг Молчалина, защото е: „спокоен, тих, смирен и отстъпчив и скромен. И хората не хули всеки час“. Възпитана в тон на безкритичност и подчинение, София не може да разбере протеста на Чацки срещу нейното общество, не може да разбере мъката му за изостаналостта на Русия. За неговата остра критика тя му отмъщава, като го обявява за луд.

Чацки е идеализирал София. Той не я е виждал три години и не знае, че тя е заприличала по мироглед на всички други дворяни от Москва. Затова така силно я обича. Но когато му става ясно, че тя действително обича Молчалина заради неговото безличие и недооценява него, именно защото той вече е надрастнал това общество, когато чрез София вижда цялата низост на тази среда, той напуска Москва.

Но думите на Чацки се слушат с внимание и възторг от Лиза, прислужница на София, защото тя чува в тях гласа на своя народ, жаден за права и свобода.

Вярва ли Фамусов, че Чацки е луд, когато в последната сцена се мъчи да убеди слугите си в това? — Едва ли. Но той трябва да го обяви за луд, за да не се вземат за истина думите на Чацки, които разклашат неговия строй, неговия сит, празен живот.

Опитът на Фамусов не успя. Чацки и другарите му, според Ленин: „нах-добрите хора от дворянството“, помогнаха да се разбуди народът. В ранните години на XIX век това беше началото. Краят дойде през 1917 год.

